

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Discrimine vitæ naturalis, & spiritualis. Cap. ij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Ambros.
ibidem.

vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Vita nostra Christus est (ait Ambrosius) quia legimus in actis Apostolorum: Hunc esse vitæ auctore. Sic ille. Est ergo gratia, vita spiritualis animæ, sine qua, licet naturaliter viuat, se ipsa, (est enim secundum suam naturam vita corporis, quæ nunquam interit, licet à corpore separetur) tamen Deo mortua est, ac cælestibus gaudiis defuncta, quia gratiam amittens Dei inimica, & iuris ad regnum cælestis exers constituitur.

De discrimine vitæ naturalis, &
spiritualis.

CAPVT II.

MÆ autem spiritualis vita, in multis est naturali vitæ similis, in aliis autem valde dissimilis. Est quidem similis, nam sicut vita naturalis dat corpori, vt sit, & viuat secundum naturam, ita vita gratiæ dat animæ, vt sit, & viuat supra naturam. Illa corpus limitat, & ad propriam (vt aiunt) speciem cuiusdam viuents restringit, hæc animam circumscribit, ne diuina mandata transliat, & à debita fide sponsæ deflectat. Illa corpus venuliat, & motum, ac vires subministrat, hæc affectus in res diuinas, & gressus tribuit, vt contendamus in cælum, & intus spiritum nostrum exornat. Illa radix est facultatum, quibus operamur, vt intelligentiæ, qua cognoscimus, & voluntatis, qua volumus; Hæc origo virtutum, vt humilitatis, qua nos ipsos deicimus, paupertatis, qua diuitias mundi contemnimus, charitatis, qua Deum proximūque diligimus. Illa est principium operationum vitalium, nam ministerio facultatum suarum videt in oculo, audit in auro, & irascitur in corde: hæc est meritum initium, quia virtutum ab ea manantium præsidio perfert iniurias, ministrat infirmis, & desideris se infert cælestibus choris. Illa denique, deficiente debita sanitate, & humorum temperie, à membrorum necessaria integritate discedit: hæc, si absit fidelitas, qua Dei mandata obseruare debemus, etiā amittitur. Vnde Bernardus. Tepe scimus processu temporis à feruore conuersationis nostræ, paulatim restitit charitas, abundat iniquitas, vt consumemur carne, qui spiritu ceperamus. Inde enim est, vt minus ea sciamus, quæ à Deo donata sunt nobis, inde uoti pariter, & ingrati. Timorē Domini relinquimus, religiosam omittimus solitudinē, verbosi, curiosi facti, etiā detractores, & murmuratores, vacantes nugis, fugitantes labores disciplinæ, quoties sine nota id licet, quasi verò confestim sit etiam sine noxa. Quid ergo tantis repulsam obstaculis gratiam nobis deesse miramur? Si ergo tanta sollicitudine seruamus vitam mortalem, post non multos annos finem habituram, quanta sollicitudine custodire deberemus gratiæ vitam, si volumus, per totam æternitatem duraturam? Si tam eximio amore complectimur vitam certè non admodum pretiosam, nisi quatenus vitæ spirituali subseruit, quanto maiori amore amplectenda esset ipsa spiritualis vita, cuius gratia naturalis diligitur? spiritualis, inquam, vita, quæ iure vniuersis rebus naturalibus imperat? Si opes, si delicias, si honorem ipsum contemnimus, ne vitam carnalem, & in multis rebus, nobis, bestiisque communem amittamus: (nam pellem pro pelle, & cuncta, quæ habet homo, dabit pro anima sua,) quid non contem-

Bern. de
Annu-
tias. Domi-
ni serm. 3.

Job. 2. 5.

A dendum esset, ne spiritualem vitam nobis, & cælestibus spiritibus propriam cum discrimine æternæ vitæ perdamus? Illam, si fortè ægritudine graui impugnetur, molestissimis remediis suffultis, & ista peccatis, ac tentationibus imperitam, oratione, & occasione fuga, & sanctis exercitationibus sustentare grauatis? O cæcitas, ô absurditas, ô stultitia amarissimis lacrymis deploranda! Si ergo vtriusque vitæ par est periculum, si incurrendi mortem corporis, & animæ æquum instat discrimen, æqua saltem vtriusque seruandæ te cura sollicitet. Quamuis maximæ imprudentiæ sit, non maiorem curam seruandæ vitæ animæ dare, quam vitæ corporis custodiendæ adhibere. Si enim vir prudens, & diligens, maiori diligentia custodit aurum, quàm plumbum, aut rem aliam minùs pretiosam, maiori sollicitudine & cura diligenda & custodienda est vita animæ, quoniam omne aurum in comparatione illius, arena est exigua, & tamquam lurum æstimabitur argentum in conspectu illius. Vita verò corporis lutum est, seu vapor ad modicum parens, & deinceps exterminabitur. Hic itaque sit similitudinis fructus, quam inter vitam naturalem, & spiritualem aspeximus, vt pretiosorem impensius amemus, & diligentius meliorem custodiamus.

B In his, quæ diximus, vita naturalis & spiritualis sunt similes, in aliis autem est inter illas dissimilitudo non parua. Vita namque naturalis ex debito naturæ datur, vita gratiæ dono Dei ac beneficio conceditur. Illa inter limites naturæ se continet, hæc supernaturalis est, & ad ordinem diuinum spectat. Illa facit nos humanos, & terrestres, hæc reddit cælestes, & diuinos. Primus enim homo Adam, qui vitam naturæ nobis impertit, de terra terrenus est, secundus homo Christus, qui gratiæ vitam communicat, de cælo cælestis. Vnde, sicut ab illo portamus imaginem terreni, ita & ab isto portamus imaginem cælestis. Illa actibus propriis non crescit, nec, si sensuum operationes multiplices, aut perfectior in se, aut diuturnior euadit: hæc actionibus virtutum augetur, & maior ac perfectior efficitur. O quantum homines viderent, & audirent, si vitam corporis possent dilatare, videndo, & tamen non curant sanctis operibus inherere, cum tamen illis possint vitam animæ propagare. Illa licet summa diligentia protrahatur, semper quotidianis, imò momentaneis diminutionibus exhauritur, & breuior, ac contractior efficitur, hæc cura diuinorum mandatorum propagatur, & vt semper maneat, vsque ad perfectionem producit. Iustorum enim semita, id est, vita quasi lux splendens, procedit, & crescit vsque ad perfectam diem. In iustorum namque animis (ait Gregorius) bonum desiderium, atque intellectus lucis intimæ, iam pars diei est, sed vsque ad finem vitæ in virtute proficiunt, ad perfectam diem tunc veniunt, quando ad regna cælestia perducti, in ea luce, quam desiderant, iam minus aliquid non habebunt. Illa mors quædam est: Nam quæ mors amarior illa vita, quæ semper deficit, continuo tabescit, & ad non esse tendit, & mille nos calamitatibus ferit, mille animas nostras periculis impetit? Denique (inquit Augustinus) quis numerare poterit præsentis vitæ molestias? Esurire, sitire, algere, calere, lassari, & innumerabilia ex ipsa consuetudine nobis domestica sunt; tamen initium dolorum hæc. Sed vt altius reuoluamus, quæ intra nos sunt, cupere, amare, odire, fornicari, adulterari, occidere, vel occidi, rapere, & furari, nonne inimicæ passiones nobis sunt? Tamen

Sapient. 7.
o.
Iacob. 4.
14.

1. Corint.
15. 47.

Prou. 4.
18.

Greg. ho.
5 in Eze-
chiel.

Aug. de vi-
sta. infirm.
c. 6. tom.
9.

quis immunis, quis liber est ab his omnibus? Vita ergo, quæ nos tantis miseriis subiicit, & non proferendo tantum, sed volando, ad mortem tendit, dicatur mors. At hæc vita gratiæ, vera vita est, quæ si per nos non stat, semper crescit, semper durat, & initiu est vitæ numquam peritura, quæ nos ad bonas actiones vocat, ad virtutem allicit, ad diuinam familiaritatem instigat, ad quærendas veras diuitias, & sempiternos thesauros inuitat. Cuius causa vita naturalis amanda est, quod si eam aut destruat, aut extenuet, fugienda. Ideo enim martyres, non quidem imprudenter, sed sapienter, vitam corporis profuderunt, & terribiles passionibus sustinuerunt, ne gratiæ vitam dilapidarent. Idem perfecti viri prius parati sunt mori, quam ex professo leue peccatum admittere, ne gratiam offendant, & aliqua macula inficiant. Idem Susanna ab impiis illis accusata ad peccatum incitata, & non sine interminatione ingentis infamiæ, ita respondit: Angustia sunt mihi vndique, si enim hoc egero, mors mihi est, si autem non egero, non effugiam manus vestras. Sed melius est mihi incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini, vt mortem animæ effugeret, & vitam gratiæ conferuaret, nec corporis mortem, neque infamiam, ipsa mortē terribiliorem, exhorruit.

Hanc vitam vitæque veram, & super omnes diuitias amabilem, illi morti vitali præferamus, & omnibus votis conferuare, & promouere cupiamus. Non solum autem cupiamus, sed humiliter de rebus nostris sentientes, & nobis ipsis diffidentes, diuino auxilio fulti, ac sanctis operibus, conferuamus. Sola namque desideria vitam gratiæ custodire non possunt, nisi bona opera desideria accedant. Optime enim dixit Ephraim: noui permultos optare, se gratiæ filios esse, sed quid illis prodest velle, nisi accedant & facta? Multi etiam per fidem gratiæ filij sūt appellati, sed non multi, propter negligentiā, illa poiuentur. Non omnes postquam viri euaserint, suas matres reuerētur, itidemque gratia, licet multis enutritur, à paucis tamē honoratur. Paricendi dolores, laboreque educationis, non omnes intelligunt: ita & pauci sunt inter nos qui bene ad gratiæ sint munus affecti. Diuinus itaque fauor ad hanc vitam & tenendam & augendam sic nobis aderit, si gratiam vt matrem reuereamur, vt principium nostræ salutis in magno pretio habeamus, & si eam non legnem, & otiosam, sed bonis operibus infundantem habere curamus.

Vita tandem naturalis (vt postremum discrimen subiiciamus) an corpore insit, certissime nobis constat. Quis enim viuens non experitur se viuere? Certè, qui de hoc dubitat, insanus est, nam ipsa sua dubitatio, quæ actio vitæ est, signum est euidentis, quoniam ille qui dubitat, viuet, nam si non viueret, dubitare non posset. Et, si (vt dixit Philosophus) aperta negare, imprudentia est, de vita alicuius viuentis dubitare, quam tot signa, tot motus, tot actiones demonstrant, magna stultitia est. Vita autem gratiæ, an animæ insit, non est similiter nobis compertum. Licet enim possimus, gratiam in nobis esse, nonnullis coniecturis aduertere, non tamen, aut scientiæ euidentia, aut fidei diuinæ certitudine agnoscere. Id quidem scientia non assequitur, quæ rem, aut per causam, aut per effectus venatur, causa autem vitæ gratiæ, diuina voluntas est, ad quam cognoscendam nulla ratio naturalis ascendit. Quis enim cognouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? Quasi diceret Paulus, neminem hanc

A) voluntatem posse cognoscere, nisi Deus ipse illi sensu suæ mentis aperiat. Effectus verò gratiæ adeò occulti sunt, & absconditi, vt eos neque sensus percipiat, nec cogitatio apprehendat, nec ipse intellectus, an à gratia manet, quæ nos Deo gratos facit, certè cognoscat. Neque fides diuina ad credendum nos gratiam & amicitiam Dei habere, citra specialem reuelationem mouet. Quoniam licet fides asserat, hominem, verbi gratia, verè, & vt necessarium est, detestantem peccatum, diuinam gratiam adipisci, tamen opinio, & mortalis existimatio falsitati ac deceptioni subiecta proficetur, me, aut alium quempiam hanc peccati sufficientem detestationem promeruisse. Ex hac autem opinione, non elicitur certa nostræ gratiæ cognitio: sed probabilis, ac verisimilis quædam existimatio. Meritò ergo Tridentina synodus anathema dicit hæreticis, asserentibus nos (diuina, ac speciali reuelatione seclusa) certè, & ex fide, credere, gratiæ vitæ & Dei amicitiam accepisse. Quam sanctorum patrum verissimam, certissimamque sententiam, certè Scriptura diuina non siluit. Salomon enim in Proverbijs, ait. Quis potest dicere, Mundum esse cor meum, purus sum à peccato? Ac si dixisset, nullus id potest dicere, & sine vlla hæsitacione affirmare. Quam sententiam euoluens venerabilis Beda, in hunc modum scribit. Non (ait) quis potest mundum habere, & purus esse à peccato? Sed quis potest dicere (inquit) mundum esse cor meum, purus sum à peccato? Quia sunt, qui largiente diuina gratia possunt iuxta humanum modum, & cordis & operis munditiam habere. Vnde est illud Dominicum. Beati mundo corde.] Nec tamen se ipsum quisquam mundum credat corde, & immunem esse à peccato absque temeritate pronunciet.] Et idem Salomon alio loco, ait: Sunt iusti atque sapientes, & opera eorum in manu Dei, & tamen nescit homo, vtrum amore, aut odio dignus sit, sed omnia in futurum seruantur incerta.] Mundiciam, & mentis puritatem astruit, sed certam puritatis cognitionem negat: Quam quidem possumus quibusdam coniecturis venari, non tamen in fallibili notione apprehendere, (Deo minime reuelante) quoniam ex multis, quibus aliquid falsum subesse potest, pura ex eo quod bene sacramentum receperim, aut sufficienter me disposuerim, aut ex alijs similibus, hæc gratiæ cognitio dependet. Rursus Ecclesiasticus: De propitiato peccato, noli esse sine metu.] quia videlicet, an sit propitiatum, tibi que dimissum, ignoras. Et sic, ac rectus Iob. Si iustificare me voluero, os meum condemnabit me: si innocentiam ostendero, prauum me comprobabit, etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea.] Quem locum ita interpretatur Gregorius. Sæpe dum nosmetipsos plus iusto discutimus, de ipso discretionis studio indiscretius erramus, & metis nostræ acies, quod plus cernere nititur, obscuratur. Quia & qui importunè solis radios aspicit, tenebre scit, & inde nihil videre compellitur, vnde videre amplius conatur. Quia igitur ab inquisitione nostra torpentes nos omnino nescimus, aut si subtili nos discussione requirimus, plerumque inter vitia virtutesque caligamus, rectè nunc dicitur. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea] Ac si aperte diceretur, Conditoris contra me iudicia qua temeritate redarguo, qui ipsum me ex infirmitatis caligine ignoro?] Hæc ergo vita spiritualis animæ, nō est nobis pariter ac vita naturalis comperta, cuius notionem tot impedimenta, minus certam faciunt, tot dubitationes obscurant. Et quisque iustus potest sibi precationem Davidis assumere: Delicta quis in-

Conc. Tri-
den. sess. 6.
c. 9. ca.
no. 14. c.
15.

Prov. 20.
9.

Beda in
hunc lo-
cum.

Mar. 3. 8.

Ecclef. 9.
1.

Ecclef. 5.
5.

Iob. 9. 20.

Greg. 8.
mor. c. 13.

telligi

Daniel.
13. 21.

Ephraim
de diuina
gratia.

3. Eschie.
c. 3.

Rom. 11.
34.

Psal. 18.
 13. telligit: Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce seruo tuo, quoniam ipsa, quae nescimus, nos saepe maculant, nisi Deus, qui occultorum est conditor, quae sibi displicent, occulta detergat.

De sex indiciis vitae spiritualis.

CAPVT III

I CET hoc ita sit, de gratia, ac vita spirituali anima, nos omnino certos esse non posse, ea nimirum certitudine, quae aut euidens sit, vt scientia, vel vt fides diuinitus indita nullam falsitatem admittat: Non tamen sine testimoniis reliquit amicos suos Deus, quibus declararet erga illos diuitias misericordiae suae, ipsosque vitam spirituales habere sufficienter ostenderet. Sicut enim mulier illa à Ioane in Apocalypsi conspecta, quae sine dubio representabat Ecclesiam, erat amicta sole, & luna sub pedibus eius, & in capite eius corona stellarum duodecim: Ita gratia huius Ecclesiae vita, & vere regina, origoque virtutum, non solum est diuino quodam splendore circumdata, & inconstantiae humani cordis praelata, sed etiam duodecim coronata signis tamquam duodecim fulgentissimis gemmis, quorum lumine se homini ostentat, & an intus lateat in animo probabili quadam attestacione commōstrat. Licet ergo nobis pro consolacione iustorum, & in gratiam huius praestantissimae vitae, qua viuimus, si forte viuimus, & qua viuunt, quotquot iusti viuunt, tantisper immorari, & harum gemmarum ostēdere pulchritudinem, siue horum signorum vim, & naturam exponere: ex quibus, an quis Deo viuat, an verò mortuus sit, possit capere coniecturam. Nec verò à proposito egredimur, dum ista indicia declaramus, quoniam, & gratia sunt, ac vitae spiritualis effectus, & magnopere roborant nos, vt hoc praestantissimū donum, quod nobis inesse ex huiusmodi indiciis cōiectamur, toto conatu atque diligentia seruemus. Meditabamur sanē, gratiam, quae nos Deo gratos facit, Rationali summi sacerdotis fuisse signatam, neque hoc omnino dissidet à patrum sententia. Si enim rationale (vt putat Gregorius) munditiam cogitationum significat, quid prohibet ipsam munditiam, ac totius animae nostrae puritatem in illo intelligere, quae minime ab ipsa gratia, & animae vita feceruntur. Optima quidem gratiae, & vitae spiritualis imago. Nam rationale, licet paruum, ceteris tamen (vt inquit Hieronymus) sacratius vestimentum, duplex erat, in mensuram palmi, ex auro & quatuor coloribus, hyacinto, & purpura, coecoque bis tincto, & bysso retorta cōtextum, atque à superhumerali dependēs, pectus sacerdotis, sedem scilicet cordis, operiebat, & exornabat. Nomina doctrinae, & veritatis (vt inquit Augustinus, & Hugo Victorinus) in ipsa textura habebat descripta, & duodecim pretiosissimis gemmis, quatuor ordinibus dispositis ornabatur, quae & duodecim Patriarcharum nomina praeferebant, & eminus positis rationalis pulchritudinem ostendebant: Per quatuor annulos, quos habebat in angulis, superhumerali vitia hyacintina copulabatur, & ne diffunderet iungebatur.

O pulcherrima gratiae imago, o praclarissima vitae spiritualis significatio! Gratia namque vestis sacerdotalis est, illorum nimirum sacerdotum, ad quos loquebatur Petrus, dicens: Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis. Quibus enim istae laudes cōueniunt, nisi iustis,

A & amicis Dei. Hi electi sunt, quia ad aeternam hereditatem vocati, reges, & sacerdotes sūt, qui propriis affectibus imperant, & Deo se totos in odorem suauitatis offerunt. Sancti sunt, quoniam mundi, & immaculati per gratiam, & populus acquisitionis, quia magno sanguinis Christi pretio redempti. Gratia quoque modica est, quod ad externam speciem attinet, sed magna virtute. Nam sicut granum sinapis, minimum quidem est omnibus seminibus, cum autē creuerit, maius est omnibus oleis: Ita hoc donum praestantissimum, paruulum est, id est, amore humilitatis exiguum, sed cum crescit, & se in virtutes, ac bonas actiones dilatat, omnibus donis naturalibus inuenitur superius. Duplex etiam est, quia beneficio virtutum ab ipsa permanantium, internas animae vires moderatur, & corporis scelus, actionesque dilponit. In mensuram palmi distenditur, quod (vt notat Beda) distentione manus, & digitorum conficitur, quia ad sui conuersationem, & augmentum, non animum oscitantem, & tepiditate contractum, sed conatum infatigabilem, ac diligentiam pie intentionis requirit. Quare autem ex auro, & quatuor coloribus textitur? Nisi quia auri charitatis, ac quatuor virtutum moralium infusarum, prudentiae, iustitiae, fortitudinis, & temperantiae, est ipsa principium! Et quam ob causam à superhumerali pendet, quod bonorum operum laborem designat, nisi quia bonis operibus cōseruatur, & sine vi eorum periculo casus exponitur? Sedem cordis, id est, vitae naturalis domicilium tegit, quoniam haec vita spiritualis, vitam ipsam naturalem, scilicet animam nostram informat. Verum, & Thumim, hoc est, doctrina, & veritate depingitur, quia diuini luminis claritate, & omnium virtutum perfectione decoratur. In hoc igitur mystico rationali, quod animam nostram exornat, & idoneam reddit, vt ante diuinum conspectum appareat, duodecim sunt gemmae pretiosae, id est, duodecim signa probabilitatis, quibus mens nostra, an grata sit Deo, & vitam spiritualem possideat, valeat utcumque cognoscere.

C Primum signum est, contritio vera, & efficax detestatio praeteritorum peccatorum, cum scilicet, terra cordis nostri abundantissimo imbri lachrymarum irrigatur, & amarissimis fletibus absorbetur. Sicut enim naturalis aqua sordes corporis lauat, ita aqua lachrymarum maculas mentis emundat, & iniquitatum nostrarum scditatem astringit. Et quemadmodum ignis inundatione aquarum extinguitur, ita & peccatum lachrymis contritionis interit. Vnde Chrysostomus. Rogum peccatorum extinguimus, non iam aquis multis, sed paruis eum lachrymis, multus enim peccati ignis, atque modica extinguit eum lachryma, nam lachryma, frater, rogum extinguit peccatorum. Si itaque hoc odium peccatorum habes, hunc dolorem experiris, hoc imbri largissimo lachrymarum cor tuum irrigari animaduertis, non temerarie opinaris te à peccatis eratum, & gratiam, ac vitam animae fuisse consequutum. Est namque contritio illud labrum aeneum, de speculis mulierum fabricatum, & in introitu vitae spiritualis collocatum, in quo est aqua doloris, ac lachrymarum, qua mūderis, & speculum, id est, indicium aliquod, in quo tuam munditiam aspicias.

E Secundum signum est, stabilis, ac firma voluntas non perpetrandi aliquod graue peccatum, etiam si quis timeat, aut propriae vitae, aut omnium rerū creaturarum iacturam. Si enim (vt inquit Ioannes Apostolus) omnis, qui in Christo manet, non peccat, non solum ex eo quod vitat omne peccatum exterius, verum etiam quia non admittit, quatenus in Deo manet, peccandi voluntate, qui huius particeps est firmissimae voluntatis

Apoc. 1.2.

Gregor. in psal. 2. p. 6.2.

Exod. 28. 15. Hierony.

Augu. 99. in Exod. 9. Hugo an. mor. in Exo. dum.

2. Petr. 2. 9.

Matth. 13. 31.

Beda in Exod. ca. 28.

Chrys. ho. 5. de paen. nis.

Exod. 39. 8.

1. Ioan. 3. 6.

Fi. 6. ca. 6.

20.

in lo.

8.

9.

5.

20.

13.